

Mărturii ale foștilor Președinți ai Parlamentului European

1958-2008

RO

Mărturii ale foștilor Președinți ai Parlamentului European

Cuvânt înainte de Hans-Gert PÖTTERING, Președintele Parlamentului European

Pentru Parlamentul European, perioada de 50 de ani cuprinsă între 19 martie 1958 și 19 martie 2008 este marcată de numeroase evenimente și evoluții istorice, care au influențat considerabil viața cetățenilor Europei. Prima alegere prin vot direct a membrilor Parlamentului European, în iunie 1979, reprezintă, în acest context, un punct de referință.

De la ședința de constituire a Adunării Parlamentare Europene din 19 martie 1958 de la Strasbourg au trecut 21 de ani până când Parlamentul European a fost ales pentru prima oară în mod direct, oferind cetățenilor posibilitatea de a-și face simțită influența la nivel european. Noțiunea de „Europă a cetățenilor“ a dobândit astfel o valoare concretă.

Nu ne propunem aici să rescriem în câteva rânduri întreaga istorie a Parlamentului European, nici să explicăm în detaliu evoluția competențelor sale și a rolului său. De acest lucru se vor ocupa alte lucrări prilejuite de aniversarea a cincizeci de ani de existență a Parlamentului European.

În această lucrare, cititorul va fi călăuzit de foștii președinți ai Parlamentului, parcurgând și retrăind împreună cu aceștia momente din istoria acestei instituții, începând din anul 1977 până în prezent.

În anul 1958 cei 142 de deputați de atunci reprezentau 168 de milioane de cetățeni din cele șase state fondatoare ale Comunității Europene. După viitoarele alegeri europene din iunie 2009, Parlamentul European va reuni 751 de deputați reprezentând aproximativ 500 de milioane de locuitori din nu mai puțin de 27 de state!

În calitatea de președinte în exercițiu al Parlamentului European, mă înscriu și eu în linia predecesorilor mei. Consider că activitatea desfășurată de mine în această funcție, pe care o dețin din 16 ianuarie 2007 și pe care o voi ocupa timp de doi ani și jumătate, este continuarea neîntreruptă a muncii lor. Fiecare s-a străduit pe perioada mandatului său să confere Parlamentului și, implicit, cetățenilor europeni mai multă importanță, mai multă influență, mai multe drepturi de participare la procesul decizional european. Voi încerca aici să creionez firul roșu al evoluției Parlamentului și să ilustrez aspectele specifice ale acestuia, care îi conferă acestei instituții un caracter unic, nu numai la nivel european, ci și în context internațional. Mai întâi să începem însă cu o privire retrospectivă.

De ce e nevoie de un Parlament European? Pentru că Parlamentul reprezintă cetățenii care trăiesc sub acoperișul casei noastre comune, Uniunea Europeană de astăzi, și le conferă acestora greutate și influență în Europa.

Chiar dacă obiectivele părinților fondatori ai Uniunii Europene par astăzi îndepărtate pentru tânăra generație, ele merită însă reamintite neîncetat; ele nu sunt astăzi mai puțin importante decât au fost în trecut. După al doilea război mondial, marii vizionari s-au ridicat în dorința de a pune capăt ororii războaielor fratricide, care au creat un climat de ură reciprocă și care au dus continentul nostru la dezastru. „*Să nu se mai*

repete!“, așa suna apelul lor. Trebuia o dată pentru totdeauna să se tragă adevăratele învățăminte din istorie.

Cum se puteau pune în practică aceste obiective? În primul rând, prin punerea laolaltă a industriei cărbunelui și oțelului din țările fondatoare, altfel spus, învățând să gestionăm împreună resursele economice, să conviețuim în armonie și să clădim un viitor comun în plin război rece.

Ce etape au fost parcurse? Cele șase state fondatoare¹ au creat instituțiile însărcinate cu implementarea Tratatului de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO) semnat la 18 aprilie 1951. Au fost create o „Înaltă Autoritate” cu rolul de putere executivă și o Adunare Comună a Cărbunelui și Oțelului, formată din membri ai parlamentelor naționale, cu rol consultativ.

Acești parlamentari au înțeles repede că imobilismul poate aduce daune considerabile proiectului european și că Europa trebuie să meargă în continuare mai rapid pe calea unei uniuni politice. Prin aceasta, ei au anticipat evoluția ulterioară și chiar dacă nu au reușit să-și concretizeze obiectivele, au demarat procesul de reformă.

Capacitatea de anticipare și voința de a înfăptui visul european și-au avut originea în dorința de consolidare a păcii, a democrației și a libertății regăsite, precum și în încercarea de a asigura bunăstarea cetățenilor Europei. În acest context, nu trebuiau uitate nici popoarele învecinate din Europa Centrală și de Est, care erau lipsite de libertate. Libertatea reprezintă temelia valorilor noastre comune, pe care Parlamentul European și-a întemeiat dintotdeauna politica.

Cancelarul Konrad Adenauer, care prezida pe atunci Consiliul de Miniștri, a înțeles repede potențialul de dezvoltare al Parlamentului European. La 12 septembrie 1952, acesta a declarat: *„Parlamentul se distinge în special printr-un puternic dinamism. În adunarea dumneavoastră se fac eforturi – și aceasta este o trăsătură definitivă a activității parlamentare – să se împingă lucrurile înainte. Suntem de părere că dinamismul Parlamentului este absolut necesar.”* Nici astăzi cuvintele acestui european de prim rang nu și-au pierdut cu nimic actualitatea.

Curând a devenit evident faptul că posibilitățile CECO erau prea limitate pentru a putea răspunde provocărilor epocii moderne. Prin urmare, cele șase state fondatoare au semnat la 25 martie 1957 la Roma acordurile privind instituirea Comunității Economice Europene (CEE) și a Comunității Europene a Energiei Atomice (EURATOM). Adunarea Comună s-a transformat în Adunarea Parlamentară Europeană, o adunare unică pentru toate cele trei comunități. Ea s-a reunit pentru prima oară la 19 martie 1958, având o funcție exclusiv consultativă.

Primul președinte al Adunării Parlamentare Europene a fost Robert Schuman. Într-un discurs, acesta a reafirmat voința Parlamentului European de a construi o cultură a „gândirii comune”, pe care a descris-o în modul următor: *„Constituirea grupurilor politice a permis Adunării Comune să dezvolte, încă de la primele ședințe, un sentiment de apartenență comună la spațiul european, sentiment situat deasupra intereselor naționale.”*

¹ Cele șase state fondatoare au fost Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Țările de Jos.

Grupurile politice² sunt protagoniștii principali în Parlamentul European și ai dezvoltării acestei instituții. Faptul că în această adunare nu au fost reprezentate delegații naționale a contribuit determinant la dezvoltarea spiritului european, la susținerea unor dezbateri pe probleme concrete dincolo de diferențele naționale și la căutarea unui compromis menit să reprezinte o sinteză între interesele naționale și cele europene.

Georges Spénale, Președintele Parlamentului din 1975 până în 1977, a găsit cuvinte remarcabile pentru a rezuma această evoluție. Referitor la integrarea europeană, acesta a spus: *„Un curent de gândire spune că omul trebuie să se pună mai întâi în serviciul oamenilor și abia apoi în serviciul patriei, un altul afirmă dimpotrivă că patria trebuie pusă înaintea oamenilor. După părerea mea, a fi în serviciul Europei înseamnă în același timp a fi în serviciul oamenilor și al patriei, înseamnă a contopi cele două concepte.“*

Efortul de păstrare a echilibrului a fost întotdeauna în centrul activității Parlamentului. Acest lucru este valabil în primul rând în ceea ce privește apărarea valorilor europene³ și a echilibrului între consolidarea internă și sprijinul extern.

Încă din 1958 Parlamentul a evidențiat caracterul universal al luptei pentru drepturile omului, anticipând astfel orientarea politică viitoare a Uniunii, dându-i un impuls important și depășind cadrul strict economic al Comunităților.

În acest context Parlamentul și-a exprimat solidaritatea cu popoarele europene silite să trăiască sub dictatură. Astfel, spre exemplu, în august 1961, Parlamentul a condamnat construirea Zidului Berlinului.

De asemenea, Parlamentul a susținut popoarele din Europa Centrală și de Est în lupta acestora pentru libertate și cu ocazia evenimentelor dramatice petrecute în țările aflate în zona de influență sovietică, până la căderea zidului în anul 1989. Parlamentul s-a situat pe deplin și fără rezerve de partea mișcărilor democratice din Spania, Portugalia și Grecia, insuflându-le speranță.

Începând din anul 1988 Parlamentul European acordă Premiul Saharov pentru libertatea de gândire. Toți cei premiați, ca de exemplu Nelson Mandela, Alexander Dubček, Aung San Suu Kyi sau Alexander Milinkewitsch, au apreciat sprijinul primit din partea Parlamentului în lupta lor pentru libertate.

Tot Parlamentul European a fost cel care, de-a lungul multor ani, a pledat în favoarea includerii unei clauze privitoare la drepturile omului în toate tratatele de cooperare cu state terțe încheiate de Comunitatea Europeană, și ulterior de Uniunea Europeană.

Parlamentul a fost foarte activ și în multe domenii ale politicii interne. Printre acestea se numără lupta împotriva rasismului, xenofobiei și antisemitismului, lupta împotriva terorismului cu respectarea libertăților personale și lupta pentru promovarea egalității între sexe. Toate aceste eforturi și-au propus să apere și să consolideze drepturile fundamentale. În urma presiunilor exercitate de Parlamentul European s-au făcut multe progrese în aceste domenii. Astfel a fost posibilă includerea în octombrie 2007 în Tratatul de la Lisabona a unei Carte a drepturilor fundamentale care garantează

² A se vedea broșura „Grupurile politice“

³ A se vedea broșura „Valori“

protecția cetățenilor europeni. Ea este obligatorie din punct de vedere juridic în egală măsură pentru statele membre și pentru instituțiile europene, cu excepția Regatului Unit și a Poloniei. Această Cartă a fost proclamată și semnată la Strasbourg, la 12 decembrie 2007, în ședință solemnă, de către președinții Parlamentului European, Comisiei Europene și Consiliului European. Tratatul de la Lisabona îi conferă valoare juridică obligatorie.

Preocuparea Parlamentului de menținere a echilibrului instituțional este reflectată de asemenea și în inițiativele Parlamentului de extindere a sferei competențelor sale. Acestea nu constituie totuși un scop în sine, ci trebuie să servească interesului cetățenilor.

La fel ca în cazul drepturilor omului, Parlamentul European a anticipat evoluția evenimentelor și a acționat în direcția asigurării unui echilibru între perspectiva națională și cea europeană.

În domeniul bugetului Parlamentul a reușit să-și lărgescă progresiv competențele. Încă din 1958 a atras atenția asupra „deficitului de democrație” existent, în condițiile în care statele membre stabileau bugetul european fără implicarea parlamentelor naționale.

După îndelungi și aprige dezbateri, la mijlocul anilor 1970, Parlamentul European a devenit autoritate bugetară alături de Consiliul de Miniștri. A susținut neclintit principiul potrivit căruia Uniunea Europeană trebuie să dispună de mijloace suficiente pentru realizarea obiectivelor propuse. Pentru materializarea acestui principiu a valorificat toate oportunitățile, respingând de exemplu pentru prima oară în 1980 propunerea de buget comunitar.

Inițial, din buget era finanțată cu precădere politica agricolă comună. Prin aceasta se urmărea asigurarea autonomiei și independenței agriculturii Comunităților Europene. Treptat, Parlamentul European a acționat în favoarea utilizării creditelor în alte domenii, în țări și regiuni distincte, în temeiul principiului solidarității. Acest principiu a fost susținut de Parlament și cu ocazia negocierilor cu cele zece state care au aderat la Uniunea Europeană în mai 2004. Uniunea Europeană trebuia să dispună de mijloacele financiare necesare integrării cu succes a noilor state membre. Fără solidaritate financiară dezvoltarea nu este posibilă, iar diferențele existente nu pot fi depășite.

În prezent, Parlamentul este preocupat să întocmească bugetul Uniunii⁴ astfel încât să poată răspunde provocărilor actuale. Protecția mediului înconjurător și îndeosebi lupta împotriva schimbărilor climatice, dezvoltarea noilor tehnologii și asigurarea unui acces mai larg la cunoaștere permit Uniunii Europene să-și respecte angajamentele internaționale.

Parlamentul European s-a folosit de autoritatea sa bugetară ca de o pârghie pentru a-și lărgi treptat responsabilitățile legislative, cu ocazia diferitelor tratate care s-au succedat.

⁴ În 2008 bugetul comunitar s-a ridicat la suma de 129 miliarde de euro, ceea ce reprezintă 1,03 % din venitul național brut la nivelul Uniunii.

În timp ce în 1958 Parlamentul era doar o adunare consultativă, o dată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona Parlamentul va deveni autoritate legislativă, având drepturi egale cu Consiliul în aproape 100% din activitatea de legiferare.

Parlamentul European uzează de competențele sale legislative pentru a ușura viața de zi cu zi a cetățenilor. Numeroase hotărâri au fost astfel adoptate ținând cont de acest criteriu. Dintre aceste hotărâri, le voi menționa pe cele cu valoare simbolică mai mare, ca de exemplu reducerea costurilor la apelurile efectuate și primite în străinătate în rețeaua de telefonie mobilă, întocmirea unei "liste negre" a companiilor aeriene care nu respectă normele de siguranță impuse și interzicerea accesului acestor companii la spațiul aerian comunitar, precum și interzicerea jucăriilor care conțin substanțe cancerigene.

După extinderea din 2004, UE se află într-o situație fundamental diferită și în domeniul legislativ. În Consiliul de Miniștri, este din ce în ce mai greu ca cele 27 de state membre să ajungă la un compromis.

Acest lucru a fost resimțit în special în cazul unor inițiative cu impact major: Directiva privind serviciile⁵ și Directiva privind produsele chimice ("REACH")⁶. În aceste cazuri, Parlamentul European a fost cel care a reușit să găsească un compromis, permițând astfel adoptarea ambelor acte legislative.

Acest compromis a fost posibil de realizat datorită plasării intereselor europene comune deasupra diferențelor naționale și politice.

Parlamentul European și-a putut aduce această importantă contribuție deoarece a anticipat extinderea Uniunii și s-a pregătit pentru a face față noilor realități. Parlamentul poate, pe bună dreptate, să fie mândru de munca depusă.

După căderea Zidului Berlinului Parlamentul European a invitat încă din 1991 observatori din noile landuri germane numiți de Bundestag pentru a încuraja integrarea cetățenilor din fosta RDG în Uniunea Europeană. Aceștia au fost implicați în activitatea parlamentară fără să dețină statutul de deputat. A fost un mare succes, faptul că acești observatori s-au putut familiariza atât de rapid cu modul de lucru al instituției noastre și al Uniunii Europene în ansamblul ei.

Această experiență s-a repetat ulterior cu alte două ocazii: mai întâi la pregătirea aderării celor 10 noi state membre au fost invitați observatori în Parlamentul European din mai 2003 până la data aderării la 1 mai 2004, iar apoi la pregătirea aderării Bulgariei și României, din septembrie 2005 până în decembrie 2006. Toți observatorii erau deputați ai parlamentelor naționale ale țărilor lor. Ei au fost integrați în grupurile politice, familiarizându-se cu metodele de lucru ale Parlamentului. Noii noștri colegi au fost, așadar, pe deplin familiarizați cu activitatea Parlamentului încă din prima zi a extinderii.

Nu în ultimul rând, această cultură a bunei înțelegeri a fost baza obținerii în Parlamentul European a compromisurilor necesare din punct de vedere politic, în chestiunea directivei privind serviciile și a directivei privind produsele chimice.

⁵ Liberalizarea serviciilor prestate de un furnizor din alt stat membru, cu respectarea legislației muncii din statul membru în care se prestează serviciul.

⁶ Controale mai stricte în vederea depistării substanțelor chimice care prezintă eventuale riscuri pentru sănătatea umană.

Încă din 1958, o trăsătură a Parlamentului European, care îl îmbogățește și îi conferă unicitate, este colaborarea zilnică între oameni cu profiluri politice și culturale diferite, schimbul permanent de experiență.

Fiecare președinte al Parlamentului și-a adus propria contribuție la dezvoltarea acestei instituții. Rolul lor este de a impulsiona dezbaterile, de a media între diferitele grupuri din Parlament, de a reprezenta Parlamentul în interiorul și în afara Uniunii Europene și de a veni în întâmpinarea dorințelor cetățenilor.

Creșterea influenței Parlamentului se reflectă și în importanța și atribuțiile președintelui. Astfel s-a impus în cursul anilor practica devenită deja o tradiție solidă de a invita în mod regulat Președintele Parlamentului la începutul reuniunilor Consiliului de Miniștri, pentru a expune în fața șefilor de stat și de guvern poziția Parlamentului privind chestiunile aflate pe ordinea de zi. În plus, Președintele Parlamentului semnează alături de președintele în exercițiu al Consiliului actele legislative care intră sub incidența procedurii de codecizie, precum și Bugetul Uniunii Europene. În relațiile externe, Președintele reprezintă punctul de vedere al Parlamentului European în fața partenerilor străini, cu ocazia vizitelor oficiale. El coprezidează împreună cu un omolog dintr-o țară mediteraneană Adunarea parlamentară euro-mediteraneană. De asemenea, participă la reuniunile președinților parlamentelor statelor din grupul G8.

Pe durata mandatului meu, mi-am propus ca prioritate promovarea valorilor Uniunii Europene și dialogul intercultural, în special cu partenerii noștri din țările arabomusulmane. În epoca globalizării, care alimentează concomitent speranțe și temeri, trebuie să luptăm neobosit împotriva tuturor formelor de intoleranță și să construim punți de înțelegere reciprocă. Căci materializarea valorilor noastre comune - libertate, democrație, drepturile omului, statul de drept și, de asemenea, instaurarea durabilă a păcii - nu se poate face decât printr-un dialog între culturi.

Hans-Gert Pöttering

Emilio COLOMBO: martie 1977 - iunie 1979

Perioada cuprinsă între începutul anului 1977 și sfârșitul anului 1979 o consider ca fiind experiența cea mai bogată în satisfacții din lungul meu parcurs în serviciul Europei. După ce am fost ales deputat european de către Parlamentul italian în 1976, în anul următor am fost ales Președinte. Mulțumesc parlamentarilor europeni din acea legislatură, care și-au exprimat votul în favoarea mea de trei ori consecutiv (lucru neobișnuit în contextul reglementar de la acea vreme), pentru a conduce spre reușită, sub președinția mea și cu deplina lor colaborare, cea mai mare întreprindere democratică europeană: alegerea Parlamentului European prin sufragiu universal.

A fost o perioadă intensă și entuziastă: în sfârșit, ne strigam credința europeană oriunde, în limbi diferite, iar atunci când nu cunoșteam limba, credința noastră în Europa era suficientă pentru a transmite certitudinile noastre privind viitorul Europei.

Când s-au anunțat rezultatele scrutinului, am constatat că 114 375 367 alegători din 9 state membre aleseseră 410 deputați.

Însă, pe lângă alegerea prin sufragiu universal a Parlamentului European - un element deja semnificativ - au existat și alte evenimente care au contribuit la accentuarea importanței politice și economice a procesului de integrare europeană.

La finele anilor '70, adică exact în timpul președinției mele și al îndelungatului proces al alegerilor europene, Europa - cu cele șase și apoi nouă state ale Uniunii, prizonieră în interiorul frontierelor estice și vestice dictate de ideologiile secolului al XIX-lea - nu doar a asistat, ci a și impulsionat, prin fidelitatea sa față de idealurile democratice, căderea a două regimuri dictatoriale de dreapta, mai întâi cel al lui Franco în Spania, apoi cel al lui Salazar în Portugalia. Mi-a fost rezervată onoarea, în calitate de Președinte al Parlamentului European, să pronunț primele discursuri europene în fața Curții Spaniole, convocate în reuniune solemnă la Madrid, și, mai apoi, a Parlamentului Portughez întrunit special pentru această ocazie la Lisabona.

Pe lângă aceasta, deși relațiile cu Estul rămăseseră înghețate datorită puternicei presiunii exercitate asupra țărilor Uniunii Sovietice în temeiul principiului suveranității limitate, Europa noastră - care reușea să se edifice ca spațiu al păcii, al libertății, al dezvoltării economice, al pieței libere și al solidarității sociale - exercita o anume fascinație, sau cel puțin o atracție, asupra țărilor din Est.

Nu trebuie uitat, însă, că procesul neîntrerupt de construire a Europei, trecea uneori prin crize mai mari sau mai mici, generate de ciocnirea permanentă dintre apărarea principiului naționalității și generoasele inițiative supranaționale.

Voi încheia în acest punct evocarea mea, inevitabil imprecisă, nu fără a aminti că, în timpul președinției mele, Parlamentul a contribuit la respingerea, la 13 decembrie 1979, a bugetului prezentat de Consiliu, respingere al cărei scop era nu doar revelarea unor aspecte ale elaborării bugetului cu care Parlamentul nu era de acord, ci și afirmarea deplină a acestuia ca autoritate bugetară în cadrul mecanismelor financiare comunitare.

Simone VEIL : iulie 1979 - ianuarie 1982

În primăvara anului 1979 dețineam funcția de ministru al sănătății și al securității sociale, când președintele Giscard d'Estaing, cu câteva luni înaintea primelor alegeri prin sufragiu universal pentru Parlamentul European, m-a întrebat dacă acceptam să deschid lista de candidați pentru acele alegeri.

Am acceptat fără să ezit această onoare, întrucât, încă de la sfârșitul războiului, militam în mod necondiționat în favoarea construcției europene, singurul mijloc, în opinia mea, de a permanentiza reconcilierea între Franța și Germania și de a evita reîntoarcerea la dramele trecutului.

După rezultatul foarte bun obținut de lista mea, președintele Giscard d'Estaing, atașat simbolurilor reconcilierii și, prin urmare, sensibil la semnificația condiției de fostă deportată, a sugerat celorlalte guverne naționale să fiu propusă pentru funcția de președintă a noului Parlament, lucru pe care, în ceea ce mă privește, nu mi-l imaginam niciodată. Astfel, la data de 13 iulie 1979, am fost desemnată Președintă a noii Adunări, în al doilea tur de scrutin, cu majoritate absolută.

Misiunea pe care trebuia să o îndeplinesc nu era lipsită de anumite dificultăți. În primul rând, natura mandatului noilor deputați se schimbase odată cu introducerea alegerilor prin sufragiu universal, întrucât, până atunci, membrii Adunării reprezentau parlamentele naționale în mod indirect. Din acel moment, motivația democratică a devenit mai directă. În plus, Regulamentul de procedură al Parlamentului se dovedea inadecvat pentru noile atribuții care îi reveneau, în special în materie de buget.

La toate acestea se adăuga o problemă geografică. Până atunci, Adunarea Parlamentară Europeană se reunea cel mai adesea la Luxemburg, unde se afla, de altfel, majoritatea funcționarilor săi. La Strasbourg, Parlamentul nu dispunea nici de un hemiciclu propriu-zis, nici de birouri, ocupând, prin urmare, timp de o săptămână pe lună, sediile Consiliului Europei și transferând de la Luxemburg toate documentele necesare. Era de la sine înțeles că aceste deplasări puteau să displace unui anumit număr de deputați, ceea ce mă obliga să pun capăt unei anumite forme de obstrucție. Au fost necesare câteva luni pentru ca un nou *modus operandi* să devină o obișnuință. A trebuit, de asemenea, să mai organizăm câteva sesiuni la Luxemburg. De altfel, îmi amintesc cu emoție că în acest oraș am primit vizita președintelui egiptean Anwar el-Sadat, cu puțin timp înaintea asasinării sale.

Deputații, se înțelege, doreau să își afirme autoritatea nou-dobândită în materie de buget. Or, se constata că bugetul elaborat pentru anul 1980 depășise puțin pragul acordat prin tratate Parlamentului European. Întrucât problema care se punea era de a lupta împotriva foametei în lume, am declarat, fără a ezita, acel buget adoptat în mod corespunzător. La scurt timp după aceasta, guvernul francez a introdus o acțiune în fața Curții de Justiție. A fost necesar să treacă un timp pentru a se ajunge la un acord între Parlament, Consiliu și guvernele naționale, în special cel de la Paris.

Îmi amintesc de reala curiozitate pe care o suscita noul Parlament European în acea perioadă, acum îndepărtată, în afara Comunității. Această curiozitate a fost amplificată de faptul că președinția instituției îi revenea unei femei, fapt care, în acea perioadă, încă deranja. Am observat acest lucru cu ocazia vizitei la Lomé, în vederea semnării tratatelor cu țările din Africa, Pacific și Caraibe.

Din câte îmi amintesc, am fost întotdeauna foarte bine primită, atât în interiorul Comunității, cât și în afara acesteia, în special în Statele Unite, Canada, China și Japonia. În măsura posibilului, mergeam în fiecare vizită însoțită de reprezentanții permanenți ai Comisiei. Nu mi-a fost greu, în perioada de doi ani și jumătate în care am fost Președintă, să mă consider și să fiu considerată întotdeauna ca fiind deasupra partidelor și reprezentând Parlamentul European, în ansamblul său.

Pe scurt, această președinție, uneori dificilă, întotdeauna pasionantă, a rămas perioada care mi-a îmbogățit viața mai mult decât oricare alta. Mă gândesc la ea cu nostalgie, ca și la anii pe care i-am petrecut apoi la Parlament până la întoarcerea mea în guvernul francez în 1993.

Lordul Henry PLUMB: ianuarie 1987 - iulie 1989

Reflectând asupra momentelor-cheie din perioada în care am fost Președinte al PE, gândul mă duce imediat la alegerile care au precedat-o, și asta pentru simplul fapt că a fost vorba de o etapă palpitană și competitivă. Contracandidatul meu - și posibil succesor în această funcție - Enrique Baron Crespo și cu mine am desfășurat amândoi campanii energice, însă lipsite de orice ranchiună personală sau injurii.

După victoria mea strânsă, la numai 5 voturi diferență, deși aveam puncte de vedere diferite despre detaliile legate de „Europa”, am rămas prieteni pentru că ne unea același angajament de a face ca instituțiile sale să funcționeze în serviciul cetățenilor continentului nostru. Consider că acesta este modul în care ar trebui să se facă întotdeauna politică, indiferent de nivel, și regret că rareori se întâmplă acest lucru.

Fiecare Președinte al PE, începând cu 1979, poate afirma că mandatul său coincide cu o perioadă de importante schimbări. Acest lucru este o consecință directă a faptului că instituția noastră, și Europa politică în ansamblul ei, s-a aflat în continuă evoluție.

Criticii pot dezbate cu privire la echilibrul perfect dintre aprofundarea și lărgirea aspectelor legate de acest proces, însă ceea ce este de netăgăduit este că amândouă s-au produs și, indiferent cât de imperfectă a fost fiecare etapă, s-au realizat mari progrese.

Momentele-cheie ale președinției mele au fost legate de una dintre etapele cruciale din istoria Parlamentului și a Uniunii, și anume Actul Unic European (AUE).

După o perioadă de relativă stagnare la începutul anilor '80, „marea idee” care a împins Europa înainte a fost trecerea, prin intermediul Actului Unic European (AUE), de la o piață comună la o economie integrată, care, ulterior, a dus la nașterea Uniunii și la evoluțiile ulterioare.

Sunt mândru că Parlamentul a jucat un rol important în crearea pieței unice și, atunci când AUE a intrat în vigoare, la doar șase luni de la numirea mea ca Președinte, am știut că începea o nouă eră pentru Parlamentul European. În foarte scurt timp, propunerile legislative elaborate în cadrul noii proceduri, cu două lecturi ale PE, urmau să sosească și trebuiau tratate în mod rapid și eficient dacă instituția noastră nu vroia să piardă oportunitatea de a face dovada maturității sale crescânde. Acest lucru a necesitat o reorganizare rapidă, atât la nivel politic, cât și administrativ. Era nevoie de un program legislativ mult mai sofisticat, iar comisiile parlamentare sectoriale, beneficiind de personalul necesar, s-au focalizat pe noile calendare, foarte strânse.

Toate acestea reprezentau o *terra incognita* pentru toți cei implicați, deputați și funcționari deopotrivă, iar faptul că Parlamentul a reușit să se adapteze cu succes la noile schimbări, fără mari dificultăți, este, din punctul meu de vedere, o adevărată realizare.

Îmi amintesc de trei momente care cred că demonstrează faptul că lumea exterioară începuse să remarce progresele înregistrate și să nu mai considere „Europa” ca fiind o însumare de țări, ci o entitate care trecuse de stadiul embrionar și care trebuia luată în serios.

Poate cel mai important dintre acestea a fost o vizită prezidențială în Uniunea Sovietică, a cărei conducere a hotărât să recunoască Comunitatea ca atare și să

dezvolte relațiile dintre Sovietul Suprem și PE. Pe atunci, nu aveam de unde să știm că imperiul comunist avea să se prăbușească doar câțiva ani după aceea, însă din discuțiile pe care le-am purtat cu Președintele Voss al Sovietului Suprem și cu Președintele prezidiului Sovietului Suprem, Andrei Gromyko, a reieșit că schimbările care se produceau deja la Moscova implicau o nouă politică, care acorda o mai mare importanță Comunității Europene și Parlamentului European.

Cel de-al doilea astfel de moment l-a constituit participarea mea la o reuniune a șefilor de guvern din America de Sud, care a avut loc la San Juan de Costa Rica. Aceștia se străduiau, la fel cum făcuseră și „părinții fondatori” ai Europei cu 30 de ani în urmă, să creeze instituții prin intermediul cărora să se atingă obiective comune (Parlamentul andin și Mercosur au fost două dintre roadele acestor eforturi). Ce m-a frapat cel mai mult a fost admirația pe care acești lideri o aveau față de proiectul european și considerația față de succesele pe care le realizasem deja. Aventura noastră era unică în istoria politică și deveniserăm un model pentru ceilalți.

Al treilea moment-cheie pe care mi-l amintesc a fost vizita lui Papa Ioan-Paul, pentru a se adresa ședinței plenare a PE. Discursul său a devenit faimos pentru confruntarea dramatică cu pastorul Ian Paisley. A fost un duel exploatat din plin de presa tabloidă, deși nu a durat decât câteva secunde și, deoarece îl prevăzusem, incidentul era sub control. Însă importanța fundamentală a acestei vizite a reprezentat-o o mai mare recunoaștere, din afara Comunității, a faptului că Europa politică și instituțională era o realitate, de care trebuia să se țină seama în relațiile internaționale.

Ca o concluzie, aș atrage atenția asupra faptului că aceste trei amintiri din cursul președinției mele sunt expresia unui paradox, și anume acela că succesele Europei și ale instituțiilor sale sunt adesea mai vizibile pentru cei din afară. Provocarea rămâne în a face ca aceste succese să fie mai evidente pentru cetățenii Europei.

Enrique BARON CRESPO: iulie 1989 - ianuarie 1992

Perioada în care am ocupat funcția de Președinte al Parlamentului European a fost o etapă de progrese istorice remarcabile pentru Europa. Mi-am început mandatul în iulie 1989, ca Președinte al Parlamentului Comunității Europene și l-am încheiat propunând, în numele Parlamentului European, crearea Uniunii Europene în cadrul Consiliului European de la Maastricht.

Primul moment cheie a fost căderea Zidului Berlinului la 9 noiembrie 1989, simbol al dispariției Cortinei de Fier care împărțea continentul în două și anunț al sfârșitului războiului rece. Prima mea reacție, după ce am salutat evenimentul, a fost invitația adresată președintelui Franței, Mitterrand și cancelarului Germaniei, Kohl de a apărea împreună în cadrul ședinței plenare a Parlamentului European chiar în acea lună, pentru a exprima dorința de a susține activ procesul de unificare a Germaniei, prin înființarea unei comisii temporare a Parlamentului.

Din acel moment, evenimentele s-au succedat într-un ritm vertiginos. În discursul meu inițial ținut cu ocazia Consiliului European de la Strasbourg din decembrie 1989, am exprimat dorința fermă a Parlamentului European de a vedea că toate statele membre conlucrează pentru a deschide porțile aderării țărilor din Europa Centrală și de Est.

Cu această ocazie, am prezentat în numele Parlamentului European un decalog care propunea lărgirea sferei Conferinței Interguvernamentale (CIG) ce urma să aibă loc pentru instituirea Uniunii Economice și Monetare (UEM), prin organizarea unei alte conferințe, privind uniunea politică. Pentru ca această reformă să nu rămână doar în responsabilitatea guvernelor, le-am propus colaborarea Parlamentului European pentru a consolida caracterul democratic și a spori eficiența. Așa a fost propusă și ulterior creată Conferința Interinstituțională Pregătitoare (CIP). Astfel, în martie 1990, pentru prima oară în istoria Comunității Europene, Consiliul de Miniștri a adresat o invitație unui președinte al Parlamentului European, pentru a explica propunerea noastră referitoare la Conferința Interinstituțională Pregătitoare.

Din acel moment, agenda a fost dominată de o accelerare istorică care a luat forma unei adevărate avalanșe de evenimente. Țările care se eliberau de sub jugul totalitar doreau să-l primească pe președintele Parlamentului European, instituție care era un simbol al democrației și al libertății râvnite de aceste țări timp de atâția ani.

Trebuie evidențiate următoarele evenimente semnificative din 1990: invitația din partea Seimului (camera inferioară a Parlamentului polonez) din februarie 1990 pentru a prezenta punctul de vedere al Parlamentului European, urmată de cea din partea Parlamentului maghiar și mai târziu a celui cehoslovac; 3 octombrie, ziua Unității Germane, când a avut loc o ceremonie în Bundestag, cu președintele Von Weizsäcker alături de președintele Comisiei, Jacques Delors și de mine, în calitate de președinte al Parlamentului European; în aceeași zi un discurs în Frankfurt, la Paulskirche, simbol al constituționalismului german.

În această perioadă de efervescentă democratică și de reforme, relațiile cu parlamentele naționale au căpătat adevărata lor semnificație. Am organizat împreună, la 29 noiembrie 1990, reuniunile „Assises”. Era vorba despre prima Conferință a Parlamentului European și a parlamentelor statelor membre, la Montecitorio (Roma), în cadrul căreia s-a aprobat o rezoluție comună pentru lansarea proiectului Uniunii Europene. În decembrie am avut onoarea de prezenta această rezoluție Consiliului

European de la Roma care a decis convocarea celor două CIG în paralel, una privind UEM și cealaltă privind Uniunea Politică.

În decursul anului 1991, reuniunile Conferinței Interinstituționale Pregătitoare au permis pentru prima dată dialogul dintre doisprezece reprezentanți ai Parlamentului European, cele douăsprezece guverne, Consiliu și Comisie. Reprezentanții Parlamentului European au putut elabora o așa-zisă „listă scurtă” a propunerilor lor, care a fost foarte utilă pentru introducerea unor probleme esențiale, cuprinse, în mare parte, în proiectul său de tratat aprobat în 1984 și îmbogățite în urma experienței. În esență, punctele cheie au fost următoarele: cetățenia europeană și moneda unică drept piloni, codecizia ca procedură legislativă ordinară, participarea la alegerea Președintelui Comisiei, al cărui mandat s-a prelungit de la doi la cinci ani și recunoașterea partidelor politice europene.

Pe lângă intensa dinamică internă comunitară, pe scena europeană au avut loc adevărate cutremure politice la care a participat Parlamentul European.

Cel mai dramatic dintre acestea a fost procesul tragic de dezmembrare a fostei Iugoslavii, care a pus la încercare coeziunea internă a Comunității. Am făcut, în numele Parlamentului European, toate eforturile posibile pentru a găsi soluții pașnice împreună cu președinții parlamentelor Federației și ale republicilor.

Cu toate acestea, procesul cu cel mai mare impact a fost implozia Uniunii Sovietice, în cadrul căruia vizita ministrului Eduard Șevarnadze și întâlnirea ulterioară cu Mihail Gorbaciov au fost momente de dramatică tensiune.

De asemenea, trebuie menționat sprijinul acordat dificilului și anevoiosului proces de pace din Orientul Mijlociu. Chiar în ziua deschiderii Conferinței de pace de la Madrid am prezentat poziția noastră în fața Knesset-ului israelian și Parlamentul i-a ascultat în cadrul unei ședințe solemne pe Regele Hussein al Iordaniei și pe președintele Mubarak.

Din fericire, vântul libertății nu a suflat numai în Europa.

Pe alte meridiane, am avut ocazia să exprim solidaritatea europeană și sprijinul nostru față de procesul de tranziție democratică în fața Congresului Național chilian reunit în plen la Valparaíso și să înmânez Premiul Saharov laureaților care întruchipează universalitatea valorilor democrației și ale drepturilor omului: Nelson Mandela și Alexander Dubceck, precum și soțul și fiul lui Aang Yu Suu Ky, admirabil exemplu de demnitate și perseverență.

Alt moment important a fost semnarea, în urma unor negocieri anevoioase și dificile, a contractului de achiziție a complexului actual din Bruxelles al Parlamentului European, care ne-a permis nu numai să desfășurăm ședințe plenare în această capitală, ci și să facem față extinderilor succesive. De asemenea, am reușit încheierea acordului care a făcut posibilă construirea sediului actual din Strasbourg.

Însă, fără îndoială, momentul cel mai emoționant a fost ultimul meu discurs ca președinte al Parlamentului European, în fața Consiliului European reunit la Maastricht. Prin acest discurs solicitam șefilor de stat și de guvern reuniți în acel cadru să aibă curajul de a realiza împreună Uniunea Europeană și am prezentat cu hotărâre propunerile Parlamentului European pentru o uniune mai democratică și mai

eficientă. Văzând rezultatul CIG, se poate spune că vocea noastră a fost auzită; a început o nouă etapă a construcției europene, care, după Amsterdam, Nisa și Tratatul Constituțional, nutrim speranța că va fi desăvârșită prin Tratatul de la Lisabona.

Egon KLEPSCH: ianuarie 1992 - iulie 1994

Am fost președinte al Parlamentului European în cea de-a doua jumătate a legislaturii 1989-1994. Am început mandatul într-o perioadă plină de evenimente, în care Europa era în căutarea unui viitor comun, în urma profundelor schimbări din anul 1989 și a încetării conflictului dintre Est și Vest. După perioada de euroscleroză a anilor '80, caracterizată de dezinteresul multor cetățeni, Uniunea Europeană căpăta din nou un rol cheie. În timpul mandatului meu, valul de euforie, declanșat de căderea Zidului Berlinului și a Cortinei de fier, trecuse deja. Prioritatea o constituia, acum, concretizarea și orientarea dificilului proces de construcție europeană comună. Cetățenii Europei Centrale și de Est, cuprinși de spiritul libertății, în pragul unei noi ere, își îndreptau speranțele, mai mult ca oricând, către Uniunea Europeană. Comunitatea celor douăsprezece state, la acea vreme, acționa ca un magnet asupra țărilor ce își doreau aderarea, dar eram însă conștient de faptul că acestui magnet îi lipsea încă forța interioară, în multe privințe. Era necesară, într-o primă etapă, canalizarea violenței schimbărilor istorice pe coordonate politice. Extinderea și aprofundarea Comunității constituiau priorități, deopotrivă. Acestea au constituit cele două puncte de referință care au încadrat marile progrese politice ale perioadei 1992 - 1994:

La 7 februarie 1992 a fost semnat *Tratatul de la Maastricht*, vizând instituirea Uniunii Europene. Am fost prezent la Maastricht și am semnat în numele Parlamentului acest tratat, care a deschis calea către realizarea uniunii economice și monetare și către introducerea monedei euro. Ratificarea tratatului a avut loc după emoțiile provocate de ezitățile danezilor, care au spus mai întâi „nu” (în iunie 1992), iar apoi „da” (în mai 1993).

La cumpăna dintre anii 1992/1993 a fost celebrată intrarea în vigoare a *pieței interne europene*. Parlamentul European a exercitat o influență considerabilă, în ciuda competențelor sale încă restrânse, asupra realizării acestei forțe economice europene ce prevedea libera circulație a persoanelor, bunurilor, serviciilor și capitalurilor. Reputația dobândită cu această ocazie a permis Parlamentului să își lărgască competențele în perioada ce a urmat.

Decizia de primire a Austriei, Finlandei și Suediei în Uniunea Europeană a fost adoptată de Parlamentul European la 1 martie 1994, cu o largă majoritate. Prin aceasta se consacra *extinderea* Comunității celor doisprezece, spre a include și Austria, Finlanda și Suedia.

Totodată, cerințele de *extindere către Est* a Uniunii Europene deveneau din ce în ce mai pregnante. Consiliul European de la Copenhaga a definit, în iunie 1993, condițiile de aderare, cunoscute apoi drept „criteriile de la Copenhaga”. În primăvara anului 1994, Ungaria și Polonia depuneau deja cererea de aderare.

La *alegerile europene* din iunie 1994 Parlamentul European dispunea deja de competențe lărgite, acordate prin *Tratatul de la Maastricht*. Din păcate, respectivele competențe nu au determinat, nici atunci și nici la următoarele alegeri, o mai mare prezență la urne.

Când am devenit Președinte al Parlamentului European, nutream speranța că Parlamentul poate influența considerabil evoluția continentului nostru către un nou viitor. Din perioada în care am fost președinte al grupului Partidului Popular European

știam că acest lucru nu se poate întâmpla decât dacă se organizează majorități transpartinice, și dacă, pe această bază, se caută un dialog de la egal la egal cu Comisia și Consiliul. Privind în urmă, se poate spune că acest lucru a reușit, întrucât Parlamentul a putut să își dezvolte și să își utilizeze competențele. Tratatul de la Maastricht a deschis nu numai calea către uniunea monetară și către euro, ci și, de asemenea, către o lărgire considerabilă a competențelor Parlamentului European, lucru în mare parte uitat astăzi. Cu acea ocazie a avut loc trecerea definitivă de la un Parlament cu caracter cu precădere consultativ, la codecizia legislativă. Această procedură a codeciziei nu se aplica, pe atunci, decât în anumite domenii, cum ar fi piața internă, protecția consumatorilor și mediu. Ca Președinte, am ținut în mod deosebit ca dreptul de codecizie să fie transpus în practică cu succes, pentru ca, după o anumită perioadă, să poată fi avută în vedere o lărgire a competențelor. Ținând cont că în prezent codecizia a devenit regula în procedura legislativă europeană, trebuie constatat că gândirea mea strategică de atunci a dat roade. Pentru aceasta nu am urmărit numai marile linii strategice, ci am acordat atenție inclusiv unor detalii, mulțumită experienței mele de parlamentar. În acest sens, spre exemplu, făceam apel în mod regulat, în cadrul ședințelor plenare, la așa-numitul „trilog” între președinții Consiliului, Comisiei și Parlamentului. Pentru a înlătura constrângerile impuse de agenda fiecăruia, am invitat adeseori la dejun, nu numai pe președinți, dar și pe șefii de cabinet ai acestora și secretarii-generalii. Cu aceste ocazii discutam atât probleme de fond, cât și probleme de actualitate în scopul armonizării lor la nivel practic. Pe durata întregului meu mandat acest tip de cooperare a funcționat foarte bine; a funcționat de asemenea la fel de bine și în cazul altor instituții, cum ar fi Curtea de Justiție sau Curtea de Conturi. Astfel se ajungea ca, în timpul dezbaterilor privind bugetul, celelalte instituții să urmeze o linie de acțiune comună determinată de Parlamentul European, ce adeseori constituia o contragreutate decisivă la poziția Comisiei referitoare la chestiuni-cheie. Astăzi am putea numi acest lucru „influențare prin bună relaționare”. Au trebuit introduse numeroase mici modificări în practica politică pentru a realiza importantul obiectiv de lărgire a procedurii de codecizie la nivel de legislație și buget. Colaborarea cu grupurile și comisiile a trebuit adaptată la noua procedură. Cooperarea informală inițială dintre Consiliu, Comisie și Parlament a fost instituționalizată progresiv. Îmbunătățirile practice aduse, pe atunci, procedurii bugetare păreau ne semnificative, însă reprezentau pași importanți, ce au permis ulterior Parlamentului să devină puternica autoritate bugetară de astăzi.

În afară de buget și legislație, Parlamentul European a obținut, mulțumită Tratatului de la Maastricht - așadar în timpul mandatului meu - dreptul de aproba sau respinge aderarea noilor membri. Acest drept a putut fi exercitat cu ocazia extinderii de la 12 la 15 state membre, fiind astfel făcut cunoscut opiniei publice. Zece ani mai târziu, cu ocazia extinderii către est, acest drept va fi exercitat într-un context istoric.

În calitate de Președinte al Parlamentului, am avut prilejul de a prezenta pozițiile acestuia la reuniunile europene la vârf. În asemenea ocazii, chiar și gesturi aparent ne semnificative pot juca un rol important ca simboluri ale recunoașterii protocolare. Astfel, în timpul mandatului meu, a fost introdus, pe lângă obiceiul acordării cuvântului Președintelui Parlamentului la începutul reuniunii la vârf, și cel al fotografierii acestuia împreună cu șefii de stat și de guvern, precum și cu președintele Comisiei. Începând cu reuniunea la vârf de la Birmingham, din toamna anului 1992, Președintele Parlamentului European apare în fotografia oficială a participanților, cunoscută și ca „fotografia de familie”. Mai importante însă decât aceste acte de protocol sunt orientările politice adoptate în această perioadă la respectivele reuniuni. La două luni după reuniunea de la Birmingham a apărut oportunitatea de a prezenta

șefilor de stat și de guvern reuniți la Edinburgh o nouă schemă de repartizare a numărului membrilor Parlamentului European. În urmă reunificării, Germania obținea 99 de locuri. În ansamblu, noul număr de locuri atribuite reflecta mai adecvat dimensiunea statelor membre, așa cum prevede democrația. Această propunere a fost adoptată și pusă în aplicare.

Trebuie, de asemenea, menționată și reuniunea la vârf din Danemarca, din anul 1993. Aceasta a oferit țărilor central și est-europene o perspectivă sigură de aderare. Însă această promisiune fermă a fost însoțită de un set de condiții obligatorii, bine-cunoscutele „criterii de la Copenhaga”, care au dat o orientare clară către UE: transformarea fostelor regimuri comuniste în democrații și state de drept, transformarea fostelor economii planificate în economii sociale de piață și transpunerea acquis-ului comunitar. În calitate de reprezentant al Parlamentului European, am ținut în mod deosebit ca, la reuniunea la vârf de la Copenhaga, să se acorde o atenție adecvată nu numai capacității de aderare a statelor candidate, ci și capacității de absorbție a Uniunii. Comunitatea celor douăsprezece state de atunci trebuia să aibă capacitatea de a primi noii membri, menținând totodată dinamica integrării europene. Reuniunea la vârf de la Copenhaga a dat rezultate, și zece ani mai târziu a putut avea loc marea extindere din 2004.

În timpul mandatului meu, din ianuarie 1992 până la alegerile europene din 1994, Parlamentul European a progresat considerabil pe calea reprezentării democratice în Europa, în participarea de pe poziții egale cu Consiliul la elaborarea legislației și a bugetului, influențând astfel viețile a circa 500 milioane de cetățeni. M-am străduit adesea să sprijin procesul treptat de unificare europeană în cadrul activităților parlamentare. Cu toate acestea, eforturile cotidiene sunt eclipsate de „momentele de glorie” ale Parlamentului European. Printre acestea se numără memorabilele discursuri europene, precum cel al Reginei Elisabeta a II-a și cel al lui Vaclav Havel în ședință plenară la Strasbourg, chiar și în prezent dovezi marcante ale unificării europene.

Klaus HÄNSCH : iulie 1994 – ianuarie 1997

Parlamentul la începutul unei noi epoci în Europa

Parlamentul European ales în iunie 1994 s-a reunit în cadrul unei Europe noi. Zidul din Berlin căzuse. Popoarele din Europa Centrală și de Est se eliberaseră de sub dictatura comunistă și de sub dominația Uniunii Sovietice. Cortina de Fier, care separase Europa timp de patruzeci de ani, căzuse. Războiul rece dintre cele două blocuri din Europa luase sfârșit. Parlamentul European nu mai fusese niciodată până atunci pus în fața unei situații politice atât de diferite.

În 1994 fusese pentru prima oară când cetățenii fostei Republici Democratice Germane luaseră parte la alegerile pentru Parlamentul European. Pentru mine a fost un moment deosebit de emoționant când am avut ocazia să salut, în discursul meu de investitură, colegi din Germania de Est prezenți în calitate de deputați aleși în mod liber. Câteva luni mai târziu, în ianuarie 1995, Parlamentul a avut ocazia de a saluta și deputații din noile state membre: Finlanda, Suedia și Austria. Acesta a fost primul pas către unificarea întregii Europe.

Numărul deputaților din Parlamentul European crescuse de la 567 la 626. Parlamentul European era acum nu numai mai mare, ci și mai bogat în ceea ce privește cultura, experiența și tradiția politică. Integrarea noilor colegi și colaboratori a fost realizată în scurt timp. O performanță nu numai a grupurilor politice și a comisiilor, ci și a Secretariatului General al Parlamentului.

Comunitatea Europeană începuse negocierile privind aderarea statelor din Europa Centrală și de Est. Totuși, era firesc ca parlamentele din aceste state să aibă lacune în ceea ce privește cunoștințele și înțelegerea procedurilor, cerințelor și a dificultăților viitorului proces de aderare. Parlamentul European a trebuit să le sprijine cu privire la identificarea rolului acestora în procesul de transpunere a acquis-ului comunitar în cadrul legislațiilor naționale. La inițiativa mea, toți președinții parlamentelor din țările candidate s-au reunit, pentru prima oară în istoria unificării europene, în cadrul Parlamentului European pentru a purta un schimb de opinii deschis. Faptul că aceste reuniuni au avut loc în mod regulat până la începerea negocierilor concrete de aderare a dovedit importanța acestora. Parlamentul nostru a avut rolul de lider în ceea ce privește supravegherea și garantarea parlamentară a unificării întregii Europe.

Tratatul de la Maastricht intrase în vigoare cu câteva luni înainte de alegerile pentru Parlamentul European și conferise acestuia, pentru prima oară, drepturi reale de codecizie, în special în legătură cu directivele și regulamentele privind realizarea pieței comune. Aceste drepturi deveneau acum efective. Momentul în care eu am semnat, în numele Parlamentului, prima directivă a CE, care a fost adoptată în cadrul noii proceduri de codecizie și care, ulterior, a fost publicată în Jurnalul Oficial și a intrat în vigoare ca „Directiva Parlamentului European și a Consiliului”, a reprezentat începutul unei noi ere.

Parlamentul cu funcție de consultare devenise, datorită noilor prerogative, un parlament cu funcție de codecizie, dar metodele sale de lucru și imaginea publică erau în continuare adecvate pentru un parlament cu prerogative doar de consultare. Aveam deci sarcina de a schimba metodele de lucru, de exemplu modul de desfășurare a dezbaterilor și a votului în plen, cooperarea dintre comisii, precum și modul de organizare a activității în domeniul informării publice și al relațiilor cu presa. A fost o

sarcină dificilă. La început, aproape toți colegii au susținut cu entuziasm realizarea de reforme importante, dar, cu fiecare pas făcut în acest sens, entuziasmul pentru reformă a scăzut. Și astăzi le sunt recunoscător lui Pauline Green și lui Wilfried Martens pentru faptul că m-au susținut activ și au determinat grupurile lor politice, în pofida anumitor nemulțumiri din cadrul acestora, să accepte reformele. De asemenea acum este nevoie de reformă în ceea ce privește modul de lucru al Parlamentului.

Ca succesor al lui Jacques Delors, care, la sfârșitul anului 1994, s-a retras după un mandat de zece ani în funcția de președinte al Comisiei Europene, un mandat cu realizări deosebite, șefii de state și de guverne l-au propus pe prim-ministrul Luxemburgului, Jacques Santer. Era prima dată când aceștia trebuiau să consulte Parlamentul European în mod oficial în privința acestei propuneri. A fost o simplă consultare, dar toți cei implicați știau că fără a deține majoritatea parlamentară, nici un candidat nu are șorți de izbândă. Era clar și faptul că Santer nu își va ocupa funcția într-o situație de genul acesta. Parlamentul se luptase pentru dreptul de participare la luarea deciziilor privind ocuparea unei poziții de vârf în Europa.

Pentru prima dată era obligatoriu să se acorde, în cadrul Parlamentului European, un vot de încredere, înainte de numirea noii Comisii Europene desemnate. Iar pentru a pregăti votarea, Parlamentul a trebuit să își facă o părere clară despre fiecare candidat. Acest lucru urma să se realizeze prin audieri publice. Am reușit, în ciuda împotrivirii multor guverne și a ezitării Comisiei, să impun regula conform căreia, înainte de acordarea votului de încredere în plen, fiecare candidat să fie audiat de comisia parlamentară de specialitate responsabilă de domeniul candidatului respectiv.

Pentru această procedură nu exista nici o bază în tratate. Îndrăzneala de atunci a devenit, între timp, o procedură consolidată, prin care Parlamentul European și-a exercitat deja, în repetate rânduri, influența asupra componenței Comisiei. Acest succes mi-a dovedit faptul că pentru Parlamentul European este mai important să folosească toate posibilitățile de exercitare a influenței pe care le deține, decât să se plângă cu privire la drepturile pe care nu le are.

O anumită activitate mi-a făcut o reală bucurie în timpul mandatului meu. În discursul meu de investiție promiseseam că voi merge în regiunile din statele membre și, dacă se dorește, și în circumscripțiile electorale ale colegilor mei. Am avut de patruzeci de ori posibilitatea să îmi îndeplinesc promisiunea. Și iată: la nivelul regiunilor, cetățenii susțin adesea unificarea Europei mai mult decât lasă anumite manevre politice din capitale să se creadă.

José Maria GIL ROBLES : ianuarie 1997 - iulie 1999

Nu este ușor de rezumat o președinție plină de evenimente și anecdotă. Unele amintiri continuă să-mi trezească emoții intense, precum vizita la Parlamentul European a suveranilor Spaniei sau cea a lui Rafael Caldera, vechi prieten din vremurile grele ale opoziției față de Franco, sau prezența familiei și a prietenilor apropiați în ziua alegerii mele. Dar nu sentimentele mele sunt cele care trebuie să conteze, ci faptele relevante pentru viitorul Europei și al Parlamentului European.

Tratatul de la Amsterdam: Din acest punct de vedere, primul lucru pe care doresc să îl subliniez sunt negocierile pentru Tratatul de la Amsterdam: în primele cinci luni ale președinției mele mi-am propus sarcina de a continua activitatea predecesorului meu, Klaus Hänsch, vizitând paisprezece șefi de guvern din statele membre. A fost un demers epuizant din punct de vedere fizic, dar mi-a permis prezentarea, în cadrul reuniunii informale la nivel înalt de la Noordwijk, a unei poziții a Parlamentului bine primită de către șefii de stat și de guvern, care a permis ieșirea din impas a negocierilor. Trebuie să subliniez faptul că tot timpul am menținut o strânsă colaborare cu președinția Țărilor de Jos și că, drept urmare a acestei colaborări și a eforturilor depuse, Parlamentul European și democrația au fost consolidate la Amsterdam.

Adoptarea monedei euro: Al doilea moment cheie pe care doresc să îl evoc este aprobarea de către Parlamentul European a adoptării monedei euro în primele unsprezece state membre. A fost o ședință solemnă, difuzată pe larg de către mijloacele de informare. În aceeași zi, 2 mai 1998, Consiliul European l-a desemnat pe primul Președinte al Băncii Centrale Europene în urma unor tensionate și interminabile negocieri. Parlamentului îi revenea sarcina de a-l examina pe președintele desemnat și a profitat de poziția slabă în care se afla Duisenberg (din cauza dificultăților din cadrul procesului de numire) pentru a-și valorifica sprijinul și a obține în schimb, angajamentul recent numitului președinte de a se prezenta periodic în fața Parlamentului pentru a-l informa cu privire la evoluția Băncii.

Atât Duisenberg, primul președinte, cât și Trichet mai apoi, au respectat cu rigurozitate acest angajament, ceea ce a permis un control din partea Parlamentului asupra Băncii Centrale Europene, în același timp respectând pe deplin independența acesteia.

La o distanță de zece ani, amintirea acestor evenimente ne permite să constatăm că, încă o dată, profețiile nu s-au adeverit. Compromisul nu este niciodată o soluție strălucită, dar în acel moment, ca și în alte etape de blocaj al construcției europene, ne-a permis să mergem înainte. Rezultatele sunt vizibile: Banca Centrală Europeană a avut doi președinți excelenți, care i-au apărat cu succes independența și eficiența, iar euro a devenit o monedă de prim rang, pe care europenii o consideră a lor, unica lor monedă.

Demisia Comisiei: Al treilea moment cheie care trebuie evidențiat este decizia Parlamentului de a-și exercita dreptul de control asupra activității Comisiei, decizie care a dus la demisia acesteia. A fost un proces tensionat și deosebit de dificil pentru mine, având în vedere prietenia și afinitățile ideologice care mă legau de Jacques Santer și de alți membri ai Comisiei, în special de Marcelino Oreja. Însă pentru viitorul Parlamentului European, acesta a fost un moment decisiv.

Din momentul Maastricht, Comisia trebuie să obțină votul de încredere al Parlamentului. Santer însuși, în discursul ținut cu ocazia investiției, a recunoscut acest lucru. Dar a predominat convingerea existentă în cadrul Comisiei la acel moment, că aceasta trebuia să fie independentă nu numai în relație cu interesele naționale, ci și față de Parlament.

Ca o primă consecință a aceluși episod, Comisia nu poate adopta o poziție conflictuală în relație cu adunarea parlamentară, de al cărei vot de încredere trebuie să beneficieze în permanență. Prodi a înțeles în mod clar acest lucru și a ajuns la un acord cu Parlamentul care să-i permită solicitarea demisiei oricărui comisar care ar pierde această încredere. Și Barroso a urmat aceeași direcție în episodul Buttiglione. Este vorba, prin urmare, de o etapă decisivă în cadrul evoluției către un regim parlamentar.

A doua consecință este profunda reformă internă demarată de Comisie pentru a consolida mecanismele de control, așa cum a cerut Comisia de experți independenți. Acest fapt a adus beneficii cetățenilor europeni.

A treia consecință, mai puțin cunoscută, este, din punctul meu de vedere, la fel de clară: este vorba despre faptul că intenția de a transforma Comisia într-un secretariat tehnic al Consiliului - intenție formulată în mod recurent de către cei care ar dori să reducă Uniunea Europeană la o organizație interguvernamentală - a fost abandonată. O instituție a cărei putere se bazează pe încrederea parlamentară nu este și nu poate fi o instituție tehnică. Este o instituție politică căreia această majoritate îi dă o forță potențială teribilă, dacă dorește să o folosească, bineînțeles. Un executiv bazat pe încrederea parlamentară poate fi un factor de decizie cu rol de lider politic sau o marionetă; depinde de voința și hotărârea membrilor săi.

Și ce-a de-a patra consecință, efect secundar al demisiei, dar de mare importanță pentru viitor, este faptul că necesitatea cvorumului de două treimi pentru ca o moțiune de cenzură să fie aprobată nu mai este suficientă pentru a menține Comisia, în fața unei majorități parlamentare simple care este împotriva votului de încredere. Cvorumul de două treimi este un anacronism, o rămășiță a perioadei în care Comisia era numită numai de guvernele statelor membre. Din momentul în care pentru numirea Comisiei este necesară aprobarea din partea majorității parlamentare, retragerea votului de încredere trebuie să însemne sfârșitul acesteia, chiar dacă acest lucru se realizează printr-o majoritate simplă, fără a se ajunge la două treimi.

Alte dimensiuni ale președinției: Președinția mea nu s-a redus, bineînțeles, la aceste momente cheie. A acoperit multe alte aspecte:

- relațiile parlamentare cu cele douăsprezece țări care aveau să devină membre ale Uniunii;
- demararea lucrărilor Adunării Interparlamentare Mediteraneene;
- vizitele în statele membre ale Uniunii, în Rusia, Venezuela, Chile, Argentina, Uruguay, Mexic, Guatemala și Honduras;
- în ceea ce privește aspectele interne ale Parlamentului: finalizarea și inaugurarea clădirilor din Bruxelles, finalizarea clădirii din Strasbourg sau modernizarea nivelurilor superioare ale administrației parlamentare.

Aș putea de asemenea să amintesc negocierile privind perspectivele financiare pentru perioada 1999-2006, deosebit de complexe, punerea în funcțiune a OLAF (Oficiul European de Luptă Antifraudă), începerea negocierilor privind statutul deputaților (a cărui includere în Tratatul de la Amsterdam a fost un angajament personal).

În cele din urmă, încercarea de a obține o intervenție a Uniunii care să evite genocidul din Kosovo (încercare care nu s-a bucurat de succes) etc.

Dar nu este momentul de a intra în detalii, ci de a mulțumi pentru sprijin și colaborare colegilor mei deputați, precum și tuturor membrilor administrației Parlamentului și ai cabinetului meu. Nu aș fi putut face nimic fără ei.

Nicole FONTAINE : iulie 1999 - ianuarie 2002

Ales, după cum se obișnuiește, pentru un mandat scurt de doi ani și jumătate, fiecare Președinte al Parlamentului European știe, atunci când își preia funcția, că nu este decât o verigă într-un lanț al continuității, că se va retrage lăsând succesorilor săi neterminate șantiere pe care le-a deschis și că nici propria sa personalitate, nici sensibilitatea sa națională și politică și nici convingerile sale intime nu pot avea întâietate în raport cu exigențele pe care le implică pluralismul și diversitățile de orice natură care caracterizează această instituție parlamentară al cărei model este unic în lume.

Îl felicit pe dl.Hans-Gert Pottering, președintele nostru actual, pentru fericita inițiativă a prezentei cărți ce ilustrează această continuitate.

Am avut șansa de a-mi asuma președinția în perioada de tranziție dintre cele două secole, din iulie 1999 până în ianuarie 2002. Elementele principale ale acestei perioade au fost restaurarea necesară a relațiilor armonioase cu Comisia după traumatismul generat de demisia echipei dlui Santer, pregătirea mării extinderi din 2004 pe care a făcut-o posibilă, chiar dacă imperfect, Tratatul de la Nisa, succesul trecerii la moneda euro pe care majoritatea statelor membre au adoptat-o, creșterea nivelului de conștientizare a valorilor care îi unesc pe cei 500 de milioane de europeni ai continentului, prin adoptarea Cartei Drepturilor Fundamentale, precum și seismul mondial provocat de atentatele din 11 septembrie.

Bineînțeles, nu am uitat importanța considerabilei activități legislative care a fost realizată în această perioadă. Meritul pentru aceasta îi revine însă în mod esențial întregului Parlament, ajuns la maturitatea sa democratică grație calității din ce în ce mai exemplare a membrilor săi, organizării funcționale a activității sale parlamentare și competențelor pe care recentele tratate i le-au conferit, în special în materie de codecizie.

În ceea ce îi privește, în mod specific, pe funcționarii Parlamentului European și, în sensul mai larg, pe asistenții parlamentari, eu nu cunosc o altă mare instituție politică asemănătoare în care curtoazia, respectul pentru ceea ce ne diferențiază unii de alții, disponibilitatea, atașamentul față de o cauză comună depășind afiliațiile naționale sau politice să fie atât de puternice, tangibile și constante de-a lungul timpului.

Accentul mai personal pe care trebuia să mă străduiesc să îl confer președinției consta în a acționa, așa cum au procedat și predecesorii mei, astfel încât Parlamentul European să fie perceput, în interiorul Uniunii precum și în lume, drept o voce puternică purtătoare de valori universale și de solidaritate, adică de speranțe umane, dincolo de rolul său de organ co-legislativ pentru aproape o jumătate de miliard de femei și de bărbați.

Încă de la prima mea alegere în 1984, singurul sens al angajamentului meu politic în favoarea Europei a fost unirea, în același demers, a două necesități: pe de o parte, construirea unei Uniuni ireversibile de pace și progres pentru toți, între toate statele și popoarele europene care doreau acest lucru și, pe de altă parte, contribuirea la crearea unei susțineri și - nu îmi este teamă să afirm acest lucru - a unei iubiri față de această Europă care se construia în inimile tuturor celor care se așteptau ca aceasta să fie mai mult decât o simplă piață fără frontiere interne. Acest demers m-a preocupat în mod

constant în timpul președinției mele, chiar dacă, bineînțeles, mi-aș fi dorit să fac mai mult și mai bine.

Din acest punct de vedere, au existat numeroase momente importante și emblematice.

Este vorba despre cei doi adolescenți guineeni care au fost găsiți morți de frig pe aeroportul Paris-Roissy, pe trenul de aterizare al unui avion care venea de la Conakry, la câteva zile numai după intrarea mea în funcție, care își doreau Europa atât de mult încât și-au dat viața pentru ea și care mi-au transmis astfel un mesaj sfâșietor.

Este vorba despre prima mea deplasare pe care am dorit să o efectuez în Kosovo, al cărui martiriu a fost, mult prea multă vreme, rușinea noastră colectivă.

Este vorba despre denunțarea publică repetată a barbariei ucigașe a grupării ETA care se perpetua în Țara Bascilor, în Spania, unde m-am deplasat de șapte ori pentru a aduce acestei țări sfâșiate susținerea Parlamentului.

Este vorba despre vizita comună a Președintelui Parlamentului Israelian (Knesset), Avraham Burg, și a Președintelui Consiliului Legislativ Palestinian, Ahmed Corrie. În acea zi de 4 septembrie 2004, adunarea noastră a fost profund marcată de discursurile lor în cadrul ședinței plenare. Aceste discursuri aparțineau unor oameni care se respectau, se stimau reciproc și care își doreau fierbinte pacea pentru țările lor. Chiar dacă, spre decepția noastră generală, în timpul săptămânilor care au urmat, spirala infernală a violenței, a insecurității și a represiunii și-a reluat cursul, mesajul pe care acești doi oameni curajoși și cu convingeri profunde ni l-au adresat a fost primit cu multă emoție de adunarea noastră: și unul și celălalt ne-au comunicat dorința lor profundă de a vedea o implicare mai profundă a Parlamentului European în procesul de pace.

Această vizită istorică a fost urmată, ceva mai târziu, de înmânarea Premiului Saharov pentru libertatea de gândire unui tată palestinian al cărui fiu fusese ucis într-un raid israelian și unei mame israeliene a cărei fiică pierise într-un atentat palestinian și ale căror discursuri au smuls lacrimile a numeroși parlamentari.

Este vorba despre călătoria pe care am realizat-o cu câteva luni înainte, în același spirit, în Israel, Palestina, Iordania și Liban. Este vorba despre discursul meu la Ierusalim, cu această ocazie, în fața Parlamentului Israelian (Knesset), pentru a pronunța cuvinte dure, pline de semnificație, dar care nu au fost respinse.

Este vorba despre prima conferință interparlamentară mondială împotriva pedepsei cu moartea, co-prezidată de Parlamentul European, la Strasbourg.

Este vorba despre acești „copii ai străzii”, cum sunt numiți în Africa, victimele uitate ale sărăciei extreme, pe care i-am întâlnit la Uagadugu.

Este vorba despre comandantul Massoud, pe care l-am invitat la Strasbourg cu sprijinul generalului Morillon și al Conferinței președinților și care venea pentru prima dată în Europa. Venea să ne solicite ajutorul nu pentru a purta un război, ci pentru a aduce pacea. Venea, de asemenea, pentru a trage un semnal de alarmă privind pericolul pe care îl reprezenta „talibanizarea”, amenințare care plana asupra întregii regiuni, și a legăturii strânse a acestuia cu terorismul grupării „Al-Qaida”.

Comandantul Massoud a impresionat Parlamentul prin inteligența sa ascuțită, prin carisma sa, prin respectul său profund față de valorile ființei umane.

Invitația pe care i-am adresat-o semnifica o recunoaștere politică a tot ceea ce reprezenta această personalitate excepțională. Simboliza voința noastră de a aduce o contribuție la restaurarea păcii și a libertății în acel Afganistan devastat de fanatism și de furia ucigașă a talibanilor. Parlamentul European a fost singura instituție care l-a primit în mod oficial.

Patru luni mai târziu, la 9 septembrie 2001, comandantul Massoud a fost asasinat și, la 11 septembrie, întreaga lume descoperea, prin intermediul tragediei de la „World Trade Center”, pericolul înfricoșător pe care îl reprezenta terorismul pentru comunitatea internațională.

Vizita comandantului Massoud în Parlamentul nostru se păstrează vie în spiritul opiniei publice europene, precum și al poporului afgan care nu va uita niciodată sprijinul pe care instituția noastră i l-a oferit eroului său și, prin aceasta, luptei sale.

Este vorba despre cele trei femei afgane, înfășurate în văluri din cap până în picioare în *burka* lor sinistră, pe care am dorit, de asemenea, să le primesc la Strasbourg, oferindu-le prilejul de a-și deplânge izolarea.

Este vorba despre discursurile solemne în fața șefilor de stat și de guvern ai Uniunii, la deschiderea fiecăreia dintre reuniunile la nivel înalt europene, în special la Lisabona în 2000, în care solicitam să nu fie transformată competiția economică într-o junglă în care cei slabi sunt sacrificați.

Este vorba, în fine, despre privilegiul pe care mi l-a oferit funcția de a semna la Nisa, în decembrie 2001, Carta Drepturilor Fundamentale a tuturor cetățenilor Uniunii Europene, al cărei inițiator fusese Parlamentul. Acest text a fost readaptat și semnat din nou de către Hans-Gert Pötering la 13 decembrie 2007 pentru a-i fi conferită o valoare juridică în noul tratat al Uniunii Europene. Acest eveniment ilustrează într-o manieră extrem de semnificativă continuitatea acțiunii președinților.

Pat Cox: ianuarie 2002 - iulie 2004

Este mai ușor să descrii datoria de Președinte al Parlamentului European decât să o îndeplinești. Am fost invitat de prietenul, fostul meu coleg și actualul meu succesor, Președintele Hans-Gert Pöttering, să îmi aduc contribuția la celebrarea celei de-a cincizecea aniversare a instituției. M-am gândit la momentele cheie și nu puține au fost cele ce mi-au venit în minte! Când am recitat un discurs ținut la sfârșitul mandatului, mi-am amintit greutatea pe care o are această răspundere. De-a lungul tuturor acestor momente a existat însă un puls constant care a început să se manifeste în anul în care am fost ales în Parlament, când nici nu anticipam, nici nu visam că voi avea vreodată onoarea de a deveni Președinte. O mie nouă sute optzeci și nouă a fost un an deosebit, un *annus mirabilis*.

Acel an a marcat un nou început pentru popoarele din Europa Centrală și de Est. Multe decenii în care s-a tânjit după libertate și-au găsit exprimarea, odată cu căderea Zidului Berlinului, la 9 noiembrie 1989. Au răsunit ecouri de pe străzile Budapestei din 1965, dar și din timpul curajoasei lupte duse timp de un deceniu de către sindicatul Solidarnosc în Polonia. A amintit de Revoluția de catifea de la Praga și de revoluțiile cântate din Țările Baltice. În cele din urmă, a condus la implozia Uniunii Sovietice și la reunificarea Germaniei. Întâmplările de la Berlin din acel noiembrie 1989 au fost ca o gură de aer proaspăt. Fiind pentru prima dată deputat în Parlamentul European, ales cu doar câteva luni în urmă, am inspirat acest oxigen îmbătător al schimbării. Când am avut onoarea să preiau funcția de Președinte al Parlamentului European, în anul 2002, aceste state și popoare parcurseseră un drum al maturizării către aderarea la UE, care în acel moment căpăta contur. Prioritatea politică fundamentală și, în același timp, pasiunea arzătoare care a caracterizat acel mandat a fost unificarea unei Europe dezbinată nu din proprie voință, ci de povara moștenirii istorice, pentru a împărtăși valori comune și a ne putea bucura de prosperitate.

În calitatea noastră de parlamentari am contribuit foarte mult la îndeplinirea acestei misiuni. Datorită muncii susținute a Comisiei pentru afaceri externe și a raportorilor săi, datorită acțiunilor delegațiilor parlamentare comune și a grupurilor politice, datorită Biroului și Conferinței președinților, Parlamentul European a contribuit la redirectionarea discuțiilor de la inevitabila monotonie a acquis-ului comunitar către chestiunile specifice aceluia moment. Am adus vitalitatea specifică politicii parlamentare în serviciul acestei provocări.

Am încurajat compromisurile necesare atât în cadrul, cât și între instituțiile europene și statele membre sau cele aderente. Am ajuns la un acord asupra perspectivelor bugetare și financiare necesare pentru a face posibilă această schimbare istorică. Am încercat să transmitem opiniei publice sentimentul importanței proiectului. Ne-am dat acordul privind Tratatul de aderare, o cerință absolut necesară pentru ca parlamentele naționale să îl adopte. Ne-am făcut datoria așa cum trebuia, și chiar mai mult decât atât.

Înseși statele aderente experimentau o dublă transformare în trecerea de la comunism la economia de piață și apoi la aderarea la Uniunea Europeană. Conducătorii și parlamentarii acestora aveau o mare responsabilitate. În cadrul unei acțiuni pre-aderare de solidaritate politică, Parlamentul European a invitat deputați din toate statele aderente să devină observatori. Prima întâlnire a avut loc la Strasbourg în noiembrie 2002, înaintea Reuniunii la nivel înalt de la Copenhaga, un punct de cotitură, care urma să aibă loc în decembrie. Am constatat că aceasta acțiune dădea Parlamentului posibilitatea de a se ocupa de noua diversitate politică și culturală,

permițându-i în același timp să se angajeze într-un proces de înțelegere reciprocă și socializare politică. Era o investiție inițială, necesară pentru a dezvolta o relație la nivel personal, politic și instituțional și o repetiție timpurie a ceea ce urma să devină realitate.

Când am prezentat acel punct de vedere, am remarcat următoarele: „Ca politicieni, ne aflăm în fața provocării istorice de a duce la bun sfârșit, cu succes, această acțiune de reconciliere și vindecare, o acțiune de proporții cu adevărat continentale. Ca parlamentari ne aflăm în fața provocării de a servi drept lideri, de a câștiga inima opiniei publice, atât în statele membre, cât și în cele aderente. Nicio strategie de relații publice sau campanie de informare nu poate înlocui politica adevărată, bazată pe convingere și rațiune. Este momentul ca politicienii să preia frâiele agendei de extindere de la experții care au pregătit terenul.”

Prin votul istoric de la 9 aprilie 2003, la Copenhaga, Parlamentul a adoptat o rezoluție la sfârșitul negocierilor referitoare la extindere și și-a dat oficial acordul privind candidaturile celor 10 state care încheiaseră negocierile. Astfel, Tratatul de aderare a putut fi semnat după doar câteva zile în cadrul unui eveniment special la Atena. Atunci s-a luat o măsură fără precedent - membri din toate parlamentele naționale ale statelor aderente au fost invitați să ia parte, ca observatori, la lucrările Parlamentului European, începând din data de 1 mai 2003 până în momentul aderării efective. Pe măsură ce procesul de extindere progresa, acesta căpăta un caracter de integrare ireversibil. Pe durata întregii perioade, în ceea ce privește conținutul și calendarul procesului, Parlamentul European a jucat un rol de conducere, ci nu doar de observator.

Ca irlandez și european am fost foarte mândru atunci când, după ce noua Uniune Europeană a celor 25 de state a luat naștere oficial, acest lucru s-a sărbătorit în cadrul ceremoniei de la Dublin la 1 mai 2004, în timpul unei președinții irlandeze a UE încununată de succes. Cu toate acestea, în calitate de Președinte al Parlamentului European, simțul datoriei îmi spunea că celebrarea ar fi trebuit să aibă loc la Parlament, la Strasbourg, cu câteva săptămâni înainte de alegerile parlamentare la scară continentală ce urmau să aibă loc în luna iunie a aceluși an, tocmai pentru a sublinia rolul său de scenă principală a politicii europene. Preferința de a participa la evenimentele tradiționale organizate cu ocazia zilei de 1 mai și cerințele impuse de un weekend electoral a făcut imposibilă ajungerea la un acord între liderii parlamentari în privința propunerii făcute cu câteva luni înainte. Astfel, luni, 3 mai 2004, la Strasbourg, Parlamentul European a marcat începutul unei noi epoci.

Vizitatorii erau întâmpinați la intrarea Parlamentului din Strasbourg de 16 catarge înalte pe care se înălțau cele 12 stele aurii ale Uniunii Europene și steagurile naționale ale celor 15 state membre. Era necesar ca, pentru cele 10 noi state membre, să existe 10 catarge noi. Datorită mărimii și prețului ce se prefigura pentru acestea, legile UE cereau să aibă loc o licitație publică. Aceasta putea fi câștigată de oricare furnizor din oricare stat. Din punctul meu de vedere, pur simbolic, acestea trebuiau să provină dintr-un singur loc: șantierele navale din Gdansk. Cu câteva luni în urmă, discutasem cu Prim-ministrul polonez, Lezek Miller, posibilitatea ca Polonia să ofere catargele în dar. Spre profunda mea bucurie, a fost de acord de îndată. Când ne-am reunit la Strasbourg, în prima după-amiază târzie a sesiunii finale dinaintea alegerilor pentru Parlamentul European din 2004, darurile Gdanskului pentru Europa erau deja înălțate; acolo era și Lech Walesa, al cărui curaj moral și tărie de caracter personifică lupta pentru libertate; valoarea și principiile Solidarității erau acum împlinite prin această

aderare ambițioasă; înseși catargele, martore tăcute și puternice, așteptau desfășurarea parlamentară simbolică a noilor state membre ale Uniunii.

Poetul irlandez câștigător al premiului Nobel pentru Literatură, Seamus Heaney, a scris: „o zi când noii veniți se întorc de fapt acasă”. Atunci a fost o astfel de zi. A fost o adevărată întoarcere acasă. Ceea ce părea un vis irealizabil în 1989, când am fost ales prima dată deputat în Parlamentul European, devenise realitate, iar lângă mine stătea Lech Walesa, ca un simbol al încarnării luptei pentru o Europă unită. „Extraordinarul s-a produs”, a remarcat acesta, „Se îndeplinește dorința pe care a avut-o generația anterioară.”

Ar fi ușor să se acorde Parlamentului European sau unei singure persoane un rol exagerat în parcurgerea acestui drum. Însă simțul măsurii, cunoașterea complexității politice și instituționale și înțelegerea istoriei impun o revendicare mai modestă. În fapt, ni s-a cerut să ne facem datoria față de conștiința noastră europeană, să rămânem consecvenți în îndeplinirea vocației pe care ne-am asumat-o când am fost aleși în mod direct ca parlamentari europeni. Datoria noastră a fost să jucăm un rol în ridicarea poverii reprezentate de moștenirea lăsată de dezbinarea istorică a continentului nostru și să pregătim drumul pentru o nouă Europă. Am făcut acest lucru. Ne-am făcut datoria. Nu atât noi, cât datoria noastră împlinită își va lăsa amprenta asupra viitorului.

Doresc să îl felicit pe Președintele Parlamentului pentru această inițiativă și să îi mulțumesc pentru invitația adresată. De asemenea, cu ocazia celei de-a 50-a aniversări, felicit Parlamentul European, deputații și personalul său, dorindu-le numai bine în viitor. Succesul lor va însemna succesul Uniunii Europene.

"- 90 de întâlniri ale Conferinței președinților, care au parcurs 699 de puncte de pe agenda de lucru

- 54 de întâlniri ale Biroului Parlamentului, care au parcurs 934 de puncte de pe agenda de lucru

- 450 de alte întâlniri la Parlamentul European

- 334 de întâlniri cu personalități și politicieni invitați

- 16 vizite ale șefilor de stat

Am fost reprezentantul dumneavoastră în această instituție la 12 întâlniri ale Consiliului European.

În afara Parlamentului, în afara Strasbourgului și a Bruxelles-ului:

- am realizat 203 vizite în 33 de state, printre care state din Uniunea Europeană și cele ce aveau să devină state candidate

- m-am adresat sesiunii plenare a parlamentelor naționale în 24 de state

Am acordat peste 1000 de interviuri televiziunilor și mass-media la Bruxelles și Strasbourg (236 interviuri TV și 710 conferințe de presă și întâlniri cu presa), precum și un număr echivalent în timpul celor 203 vizite în afara granițelor pe care le-am ținut în numele dumneavoastră.

M-am adresat în plen în 24 de ocazii și am ținut 113 discursuri importante în afara Parlamentului, în numele dumneavoastră.

Correspondența noastră totală se ridică la aproximativ 10 000 de scrisori și dosare.”

Rostirea discursului de final de mandat din data de 5 mai 2004.

Josep BORRELL FONTELLES: iulie 2004 – ianuarie 2007

Președinția Parlamentului European (PE) reprezintă o poziție privilegiată care oferă o vedere de ansamblu asupra vieții din Uniunea Europeană și asupra tuturor problematicilor lumii globalizate, care se reflectă, toate, în activitatea PE.

Aceste 30 de luni au fost pline de momente importante, legate de extinderea UE, de respingerea Tratatului Constituțional și de căutarea de soluții alternative, de relațiile cu vecinii noștri apropiați și cu cei mai îndepărtați și de noile probleme privind imigrația, energia și terorismul. De aceea, deținerea funcției de Președinte al PE a reprezentat experiența cea mai pasionantă din întreaga mea carieră politică și nu este ușor să fac un bilanț al acestei perioade.

Parlamentul European este singura instituție comunitară aleasă în mod direct de către cetățenii Uniunii Europene și, din acest motiv, întruchipează principiul democratic în cadrul structurii instituționale a UE. Deși nu deține, deocamdată, o parte din prerogativele clasice ale adunărilor parlamentare, cum ar fi aceea de a adopta impozite, PE exercită importante funcții legislative, bugetare și de control. Și exercită aceste funcții prin intermediul unei dinamici politice puternic consensuale, radical diferită de cea a parlamentelor naționale în care primează relația esențialmente conflictuală dintre guvern și opoziție.

Spre deosebire de Consiliu, unde sunt reprezentate și se opun interesele naționale ale statelor membre, PE reprezintă interesul general al cetățenilor Uniunii, iar sarcina sa este căutarea unui consens privind politicile comunitare. Cred cu tărie că această misiune s-a consolidat pe parcursul acestei a șasea legislaturi, în care PE a ajuns la maturitatea sa politică.

Extinderea UE a reprezentat o caracteristică foarte importantă a președinției mele. La 20 iulie 2004, am preluat președinția unui Parlament compus din 732 deputați provenind din 25 de țări, care reprezentau 163 de partide politice și care se exprimau în 20 de limbi oficiale. Ulterior, la 1 ianuarie 2007, în urma aderării Bulgariei și României, numărul deputaților a crescut la 785 și, împreună cu limba irlandeză, s-a ajuns la o diversitate lingvistică de 23 de limbi.

În plus, 60% dintre deputați erau membri noi ai PE, iar 168 proveneau din cele 10 noi state membre. Eu însumi eram unul dintre deputații noi iar schimbarea atât de amplă de dimensiune și complexitatea funcționării unei instituții care trebuia să facă față unor experiențe politice mult mai eterogene mi s-a părut ușor amețitoare. Dar PE extins a depășit cu succes această probă și a funcționat în mod surprinzător de normal, grație muncii serviciilor și a angajaților instituției și, în special, a fostului Secretar General, Julian Priestley, care a fost adevăratul artizan al acestui succes.

În plus față de această mare transformare structurală, am trăit momente cu o semnificație deosebită. Printre primele și poate unul dintre cele mai importante, cel puțin din punct de vedere mediatic, a fost procesul de investitură a Comisiei Barroso, când audierea Comisarilor a culminat cu retragerea propunerii, deoarece exista certitudinea că PE o va respinge.

În cadrul acestui proces, PE și-a consolidat rolul politic și a încetat să mai fie „tigrul de carton”, așa cum spuneau mulți, pentru că a îndrăznit să utilizeze puterile care îi sunt conferite prin tratate fără să provoace vreo criză în funcționarea UE.

S-a demonstrat că audierea comisarilor nu este doar o simplă formalitate, iar deputații nu au fost influențați de instrucțiunile guvernelor statelor membre, așa cum presupuneau mulți că se va întâmpla. După respingerea primei propuneri pentru Comisia Barroso, deși în realitate a fost vorba doar de respingerea unuia dintre membrii săi, Parlamentul European avea să nu mai fie văzut ca un „viespar” sau ca o instituție inutilă.

După cum am afirmat la momentul respectiv, nu este posibil să fie atribuite competențe unei instituții care rezultă dintr-un sufragiu universal direct, cu condiția ca instituția să nu le exercite. PE a exercitat aceste competențe în cadrul unui proces democratic normal, iar influența astfel obținută a reafirmat rolul său în cadrul triumghiului instituțional al Uniunii.

Trebuie să adaug la acest moment polemic alte două momente, unul în mod special solemn și pozitiv, iar celălalt - extrem de trist. Primul a fost reprezentat de semnarea Tratatului Constituțional în impresionanta Sală a Horiaților și Curiților a Capitoliului de la Roma. Atunci am avut ocazia de a mă adresa, în numele Parlamentului, șefilor de stat și de guvern reuniți acolo și de a reaminti drumul parcurs, de la prima întrunire la Roma, în procesul de construire a UE. La vremea aceea nu știam că textul avea să fie respins cu ocazia referendumului francez și a celui olandez, dar momentul a reprezentat apogeul ambiției politice europene - care astăzi, din nefericire, s-a diminuat într-o oarecare măsură.

Al doilea moment special este cel în care i-am anunțat pe deputații reuniți în plen de dimensiunea tragică a atentatelor teroriste de la Londra din iulie 2005, care mi-au reamintit puternic de atentatele de la Madrid.

Au existat și alte momente semnificative din punct de vedere politic, dar nu le pot evoca pe toate. Printre acestea s-a numărat cina din cadrul reuniunii la nivel înalt UE-Rusia de la Lahti, Finlanda, când am fost nevoit să îi spun Președintelui Putin, care stătea lângă mine, că Europa nu trebuie să renunțe la drepturile omului în favoarea aprovizionării cu energie; sau discursurile pronunțate, la distanță de câteva ore, în fața Knessetului la Ierusalim și în fața Adunării Naționale Palestiniene la Ramallah; sau atunci când am prezidat, la Cairo, Adunarea Parlamentară Euro-Mediteraneană, în cadrul căreia am realizat o importantă muncă de mediere în conflictul cauzat de caricaturile daneze ale profetului Mahomed; sau atunci când, la finalul mandatului meu, s-a înființat Adunarea Parlamentară Euro-lat, care ne unește cu America Latină - am investit multe eforturi în acest proiect pe care l-am impulsionat contra cronometru, deși nu de puține ori am întâmpinat reticențe, și a cărui copreședinție am exercitat-o pentru scurt timp, cu satisfacția de a fi reușit să sporesc atenția pe care PE o acordă Americii Latine.

Am avut, de asemenea, prilejul de a constata rolul important pe care Europa îl joacă în lume prin proiectele sale de cooperare, de la fluviul Niger până la munții din Columbia și prin prezența sa militară de menținere a păcii, cum este misiunea din Liban, unde m-am deplasat imediat după bombardamentele din vara anului 2006 pentru a-l invita pe prim-ministrul acestei țări să se adreseze PE.

În lume există o mare pasiune pentru Europa. Și PE a încercat să răspundă acestui sentiment, consolidând „diplomația parlamentară”, trimițând, de exemplu, misiuni de observare a alegerilor în 26 de țări, printre care Ucraina, Palestina, Afganistan, Congo

și Venezuela. Iar PE s-a transformat într-o importantă agora mondială vizitată de 15 șefi de stat din țări nemembre ale UE, printre care Evo Morales și Mahmud Abbas.

Trebuie să amintesc o întreagă serie de proiecte legislative al căror proces de adoptare a subliniat rolul jucat de PE.

Printre acestea se află Directiva REACH privind substanțele chimice - unul dintre actele legislative cele mai complexe din punct de vedere tehnic care au trecut prin legislativul european. Amendamentele propuse de către PE au recunoscut principiul responsabilității industriei și protecției consumatorilor, stabilind un echilibru dificil între principiile precauției și exigențele competitivității.

De asemenea, PE a jucat un rol semnificativ în respingerea directivei privind patentele de software (când Parlamentul a respins pentru prima dată în istoria sa o directivă în a doua lectură în cadrul procedurii de codecizie), a directivei privind serviciile portuare, pe care Comisia Europeană a retras-o definitiv, dar, mai ales, a directivei privind liberalizarea serviciilor, cunoscută sub numele de „directiva Bolkestein”, care a dat naștere mitului „instalatorului polonez” și care a fost modificată substanțial în urma trecerii sale prin Parlament.

În cadrul directivei Bolkestein, PE a exercitat implicit o capacitate de inițiativă legislativă care, prin tratate, este rezervată Comisiei. În fața dificultăților de a modifica această directivă în Consiliu și a incapacității Comisiei de a o retrage, PE a fost instituția însărcinată să ajungă la un consens între atâtea interese contrarii și în contextul confuziei generate de textul directivei și de interpretările acestuia. O sarcină dificilă pe care PE a îndeplinit-o cu succes, evitând un conflict între noile state membre și o parte dintre vechile state membre.

Această activitate legislativă, în ansamblul său, reprezintă succesul unui Parlament care reușește să realizeze acorduri privind propunerile legislative ale Comisiei, propuneri care poate nu au ținut seama în mod corespunzător de noua situația creată de extinderea UE și care au fost blocate de Consiliu. Iar pentru mine este o mare satisfacție să constat modul în care se recunoaște noul rol, constructiv și eficient, al PE, instituția comunitară care și-a îmbunătățit cel mai mult funcționarea și care a câștigat cea mai mare greutate politică în decursul acestor ani.

Astăzi, PE este respectat într-o măsură tot mai mare de către Consiliul European. La fiecare dintre reuniunile acestuia, am avut ocazia să mă adresez, în numele Parlamentului, șefilor de stat și de guvern ai UE și am constatat că, de fiecare dată, PE este ascultat cu tot mai multă atenție și este din ce în ce mai des invitat să participe la deliberările Consiliului European.

S-a consolidat, de asemenea, apărarea valorilor democratice și a drepturilor omului, ca una dintre activitățile caracteristice ale PE. Aceasta este o temă centrală în relațiile PE cu alte țări. Am reamintit acest aspect în toate vizitele mele oficiale, uneori în circumstanțe dificile. Iar PE a luat inițiative importante, cum ar fi înființarea Comisiei pentru investigarea presupuselor activități ilegale ale CIA pe teritoriul UE, amintind statelor membre importanța apărării valorilor democratice pe care se bazează Uniunea noastră.

În urma acestei experiențe de 30 de luni, am convingerea că PE, simbolul democrației reprezentative europene și embrion al unei democrații supranaționale, trebuie să continue să își îmbunătățească modul în care funcționează pentru a contribui la

relansarea proiectului european. Acest proiect nu se va mai putea construi fără cetățenii Uniunii, mai precis fără o mai mare implicare a parlamentelor naționale ale statelor membre și fără ca PE să joace un rol mai important.